dosar nr.2-2446/24
2-24015949-12-2-09022024

H O T Ă R Â R E
în numele legii

21 iulie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Rîşcani,
în componenţa:
Președintelui ședinței, judecătorul – Holban Vladislav,
grefierului Beatrice Pascari

examinînd în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiție a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Naţională a Penitenciarilor cu privire la încasarea prejudiciului material şi moral în temeiul art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale,

a c o n s t a t a t:

La 08 februarie 2024 ***** reprezentat de avocatul Pavlov Victor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerului Justiție a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Naţională a Penitenciarilor cu privire la încasarea prejudiciului material şi moral în temeiul art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, solicitând: admiterea integrală a prezentei cereri; încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului moral, în mărime de 5000 euro, în contul reclamantului *****; încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului material, în mărime de 41.400,00 lei, în contul reclamantului *****; încasarea din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, a cheltuielilor de judecată, în contul reclamantului *****.

În susținerea cererii de chemare în judecată, reclamanta a indicat că la data de 17 iulie 2020, a fost înaintată o plângere în interesele reclamantului *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

La 08 iulie 2021, avocatul Victor Pavlov în interesele condamnatului ***** a înaintat judecătorului de instrucție o plângere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu reducerea pedepsei în privința acestuia.

Astfel la data de 20.07.2018 – 25.10.2018 – Penitenciarul nr. 13 Chișinău-98 zile.

- 25.10.2018- 20.12.2018 – Penitenciarul nr. 16 Pruncul – 57 zile.

- 20.12.2018 – 04.05.2021 – Penitenciarul nr. 13 Chișinău – 862 zile.
- 04.05.2021 – 07.07.2021 – Penitenciarul nr. 18 Brănești – 65 zile.

Prin încheierea nr. *****din 14.02.2023, emisă de Judecătoria Orhei sediul Central, au fost dispuse următoarele : - se admite parțial cererea avocatului Victor Pavlov depusă în interesele condamnatului ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantat de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

- Se constată faptul că, condamnatul ***** Constantin, născut la 13.05.1985, a fost deținut în perioada 20.07.2018 - 14.02.2023, pe parcursul a 1670(una mie șase sute șaptezeci) zile în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, Penitenciarul nr. 16- Pruncul și în Penitenciarul nr. 18 - Brănești, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
- Se reduce pedeapsa condamnatului ***** Constantin, născut la 13.05.1985, pentru perioada totală de 288 zile, în care s-a aflat în detenție provizorie în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău și Penitenciarul nr. 16 Pruncul, cu calcularea a două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv, cu 288 (două sute optzeci și opt) zile.
- Se reduce pedeapsa condamnatului ***** Constantin, născut la 13.05.1985, pentru perioada totală de 1382 zile, în care s-a aflat în detenție cu statut de condamnat în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău și în Penitenciarul nr. 18 - Brănești, cu calcularea a 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție, cu 414 (patru sute paisprezece) zile.
- Se reduce termenul pedepsei definitive a condamnatului ***** Constantin, născut la 13.05.1985, stabilită prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03.05.2019, in total cu 702 (șapte sute două) zile.
- În privința perioadei rămase de 2(două) zile, cu titlu de despăgubire, se acordă condamnatului ***** Constantin, născut la 13.05.1985, suma de bani în mărime de 100 (una sută) lei, și anume o unitate convențională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M.

Potrivit deciziei Curții de Apel nr. ***** din 27.11.2023 sa respins ca nefondat recursul Penitenciarului nr. 18 - Brănești, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) nr.***** din 14 februarie 2023 și se menține această încheiere fără modificări.

Totodată, prin încheierea nr. ***** din 27 decembrie 2022, lui ***** i sa aplicat prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 și în temeiul art. 7 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, fiindu-i redus termenul cu 1/5, adică, cu 2 ani 7 luni 6 zile.

Potrivit deciziei Curții de Apel nr. *****din 15.05.2023 sa respins recursul directorului Penitenciarului nr. 18-Brănești, comisar principal de justiție Savca Eugeniu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 27.12.2022 ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii contestate.

La data de 22 februarie 2023 ***** a fost eliberat din sistemul penitenciar.

Adică, până a fi pus în aplicare mecanismul compensatoriu și redus termenul de pedeapsă ***** a fost eliberat din instituția penitenciară pe motiv că a executat integral pedeapsa stabilita de instanța de judecată. Prin urmare reclamantul nu a beneficiat în nici un mod de efectele încheierii nr. ***** din 14.02.2023.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, instanțele judecătorești naționale vor putea acorda cu titlu de prejudiciu moral, pentru violarea art. 3,5 și 8 din Convenție, următoarele compensații, care urmează a fi plătite în lei moldovenești: violarea art. 3 din Convenție – 3000-5000 euro, sau, în dependență de caz, suma poate fi majorată.

Drept rezultat, în sensul prevederilor stipulate supra, consideră că în urma încălcării de către pârât a drepturilor reclamantului privind condițiile de detenție, la cele 422 zile,- garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ultimului i-a fost cauzat un prejudiciu moral în mărime de 5000 euro, care, conform pct. 23 al Hotărârii Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24.12.2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material, cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor, urmează a fi încasată din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției.

Cauzarea prejudiciului moral, în urma încălcării de către pârât a drepturilor reclamantului privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, s-a exprimat prin următoarele: reclamantul ***** nu a fost asigurat cu spațiu de cazare de mărime minima de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții; pe tot parcursul deținerii acestuia în arest preventiv, reclamantul ***** a beneficiat de un spațiu mai mic decât normativul stabilit de 4 m2, acesta fiind stabilit în medie de 2,2 m/2, lipsa condițiilor de igienă personal, fumatul pasiv la care a fost supus condamnatul în virtutea faptului că se fuma nemijlocit în celulă, iluminare redusă și asistență medicală necalitativă.

Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, art. 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termini absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016 parag. 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011 parag. 30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007 parag. 62).

În sensul celor relatate supra, pârâtul nu și-a îndeplinit obligațiile asumate în baza prevederilor alin. (3) și (4) art. 225 al Codului de executare, în rezultat cauzându-i reclamantului ***** un prejudiciu moral, în mărime de 5000 euro, și respectiv un prejudiciu material, în mărime de 41.400,00 lei, la fel, achitarea serviciilor avocaționale, potrivit bonurilor anexate.

Argumentele participanților în proces.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului avocat Pavlov Victor împuternicit în

baza mandatului nr. 1805387 din 25.01.2023, a susținut cererea de chemare în judecată din motivele de fapt și de drept indicate și a solicitat admiterea acțiunii integral.

În ședința de judecată, pîrîtul Ministerul Justiției- nu sa prezentat, fiind citat despre ora, data și locul ședinței, însă în ședința de judecată la data de 18.02.2025 au prezentat referința, prin care au solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.(f.d. 97-100)

În ședința de judecată, intervenient accesoriu ANP- Pascalov Sveatoslav, împuternicit în baza procurii nr. 7/112 din 12/01/2024, a susținut pe deplin poziția expusă în referință (f.d. 104-108) și a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată.

Aprecierea instanței de judecată

Audiind părțile în proces, studiind materialele dosarului și înscrisurile probatorii administrate, verificând temeinicia argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, se conchide că cererea de chemare în judecată înaintată de ***** este pasibilă de a fi admisă parțial din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 5 alin.(1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime, sunt prevăzute la art. 6 CPC, instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Conform art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În temeiul art.121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu prevederile art.122 Cod de procedură civilă, (1) circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. (2) Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Potrivit dispozițiilor art.130 alin.(1) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Di materialele dosarului rezultă că, reclamantul a arătat că, la data de 17 iulie 2020, în interesele reclamantului ***** Constantin, născut la 13 mai 1985, a fost depusă o plângere împotriva administrației instituției penitenciare privind condițiile necorespunzătoare de detenție, invocându-se încălcarea art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Ulterior, la 08 iulie 2021, avocatul Victor Pavlov, în interesele reclamantului, a depus o plângere similară, solicitând reducerea pedepsei în temeiul mecanismului compensatoriu prevăzut de legislație.

Potrivit datelor din dosar, reclamantul a fost deținut după cum urmează:

- 20.07.2018 – 25.10.2018 în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău – 98 zile;
- 25.10.2018 – 20.12.2018 în Penitenciarul nr. 16 – Pruncul – 57 zile;
- 20.12.2018 – 04.05.2021 în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău – 862 zile;
- 04.05.2021 – 07.07.2021 în Penitenciarul nr. 18 – Brănești – 65 zile.

Totodată, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 27.12.2022 în privința reclamantului sa aplicat prevederile Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX- a de la proclamarea independenței RM și în temeiul art. 7 alin. (1) lit. c) i-a fost redus termen cu 1/5 adică cu 2 ani, 7 luni și 6 zile.(f.d. 9-16)

În total, reclamantul a fost deținut 1670 zile, în condiții contrare art. 3 din Convenție, fapt constatat prin încheierea nr. ***** din 14 februarie 2023, emisă de Judecătoria Orhei, sediul Central.(f.d. 28-42)

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Chișinău nr. ***** din 27 noiembrie 2023, recursul Penitenciarului nr. 18 – Brănești a fost respins ca nefondat, menținându-se hotărârea primei instanțe.(f.d. 43-57)

Instanța reține că, la 22 februarie 2023, ***** a fost eliberat din sistemul penitenciar, după executarea integrală a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03.05.2019, anterior punerii în aplicare a reducerii dispuse prin încheierea menționată.

Conform art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Potrivit art. 225 alin. (3) și (4) din Codul de executare, camerele de cazare şi celelalte încăperi destinate persoanelor condamnate dispun de iluminat natural şi de instalaţiile necesare asigurării iluminatului artificial corespunzător. Norma de spaţiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m2.

Din materialele cauzei, instanța constată că reclamantul nu a beneficiat de spațiul minim de cazare, fiind deținut în celule supraaglomerate, cu o suprafață medie de 2,2 m² per persoană, în condiții de lipsă de igienă, fumat pasiv, iluminare insuficientă și asistență medicală precară. Aceste circumstanțe denotă un tratament degradant, contrar jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauzele Ciorap c. Moldovei, 2007; Rotaru c. Moldovei, 2011; Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 2016).

Astfel, instanța reține că a avut loc o încălcare a art. 3 din Convenție, care atrage răspunderea statului, prin Ministerul Finanțelor, în calitate de gestionar al bugetului de stat.

Potrivit art. 2007, alin. (1) Cod civil, Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent

de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la:

– constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia;

– pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

Conform art. 2036, alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Reclamantul a solicitat repararea prejudiciului moral în mărime de 5000 euro, invocând că nu a beneficiat efectiv de reducerea pedepsei dispuse prin încheierea din 14.02.2023, deoarece fusese deja eliberat la acea dată.

Instanța reține că, potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24.12.2012, pentru încălcarea art. 3 din Convenție, despăgubirea morală se stabilește între 3000 și 5000 euro, în funcție de durata detenției și gravitatea suferinței morale cauzate.

Totodată, având în vedere că reclamantul a beneficiat de o reducere a pedepsei de 702 zile și de compensația de 100 lei, dar că această reducere nu a avut efect real asupra duratei detenției, instanța apreciază că este justificată acordarea unei compensații bănești suplimentare.

Instanța apreciază cuantumul prejudiciului moral la suma de 40000 lei, sumă ce asigură o reparație echitabilă, raportată la jurisprudența Curții Europene, durata detenției (1670 zile) și condițiile constatate.

În ceea ce privește prejudiciul material de 41.400 lei reprezentând cheltuieli pentru servicii avocaționale, şi încasarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză instanța reține aceste pretenţii neîntemeiate ori careva probe în sensul confirmării prejudiciului suferit nu au fost anexate la materialele cauzei.

Din considerentele enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiție a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Naţională a Penitenciarilor, în rest cerințele reclamantului se resping drept neîntemeiată.

În conformitate cu art. art. 238-241 CPC, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiție a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Naţională a Penitenciarilor cu privire la încasarea prejudiciului material şi moral în temeiul art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Se încasează din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui ***** prejudiciu moral, pentru încălcarea garanțiilor prevăzute de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în mărime de 40000,00 lei (patruzeci mii lei).

În rest cererea de chemare în judecată se respinge drept neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile, din momentul pronunţării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chişinău, sediul Centru.

Președintele ședinței
Judecător Vladislav Holban